

IN MEMORIAM

Prof. dr. TONE KLEMENČIČ (1913–2001)

30. 10. 2001 smo se na ljubljanskih Žalah poslovili od kolega in našega dragega profesorja na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo, gospoda Toneta Klemenčiča. Rojen je bil 3. 5. 1913 v Zg. Pohanci pri Brežicah, leta 1933 je končal klasično gimnazijo v Mariboru, leta 1937 diplomiral na pravni fakulteti v Ljubljani ter leta 1966 tam tudi doktoriral.

O prof. dr. Tonetu Klemenčiču in njegovem delu pred prihodom na Fakulteto za gradbeništvo in geodezijo ne vemo veliko, čeprav nam je študentom veliko pripovedoval, predvsem o delu v državno-planski komisiji in o nalogah, ki jih je bilo treba razreševati. O tem obdobju pričajo njegovi referati in raziskave, saj se je udeležil celo prvega kongresa arhitektov Jugoslavije leta 1950 v Dubrovniku z referatom o stanovanjskem gospodarstvu in ekonomičnosti graditve v Sloveniji.

Njegovo sodelovanje s Fakulteto za gradbeništvo in geodezijo se je začelo leta 1956. Na takratnem Oddelku za geodezijo je bil poleg študija geodezije uveden tudi študij komunalne smeri, tako da se je oddelek takrat preimenoval v Geodetsko-komunalni oddelek. Gospodarska kriza, ki je nastopila konec štiridesetih in v začetku petdesetih let, je onemogočila uveljavitev geodetskih strokovnjakov na inženirskih delih, zato takratni strokovnjaki niso razmišljali o ukinitvi študija, temveč o razširitvi delovnih in s tem študijskih področij. Tako so tudi iz prakse prihajale pobude, da ozko področje študija geodezije ne zadostuje potrebam v praksi. Na pobudo slovenskih občin in takratnega Republiškega sekretariata za urbanizem, komunalne zadeve in stanovanjsko izgradnjo je bil tako učni načrt dopolnjen z nekaterimi predmeti nizkih gradenj in s predmeti urbanistične in komunalnogospodarske dejavnosti. Cilj spremenjenega študija je bil vzgojiti strokovnjake, ki bi s povezovanjem strok geodezije, gradbene in urbanistične dejavnosti ter planiranja znali le-te interdisciplinarno povezovati pri izpeljavi posameznih projektov, upravljanju prostora in gospodarjenju z njim ter vodenju komunalne politike. Študij komunale naj bi bil usmerjen predvsem na področje urejanja prostora, tako odprtega kot urbanega. Diplomirani komunalni inženir je bil popolnoma nov strokovni profil.

V začetku šestdesetih let se je prof. dr. Tone Klemenčič tudi redno zaposlil na takratni Fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo. Na Oddelku za geodezijo je bila ustanovljena Katedra za komunalno gospodarstvo, leta 1968 pa še Inštitut za komunalno gospodarstvo.

Študij geodezije je bil za šestdeseta leta izredno revolucionaren in napreden prav po zaslugi prof. dr. Toneta Klemenčiča. Pospešena urbanizacija, tako v Evropi kot pri nas, je zahtevala povsem nove profile strokovnjakov, tako na področju prostorskega planiranja, ki se je v tem času uveljavljalo, kot na področju urbanističnega planiranja ter v urbanističnih službah v občinah. Tak strokovnjak lahko postane povezovalac med različnimi strokami pri različnih posegih v prostor in vodenju projektov. Z uveljavitvijo mestne rente, dajatve, ki bi omogočila nadaljnji razvoj urbanih sredin in vzdrževanje mest, pa naj bi ti strokovnjaki prevzemali tudi vzpostavitev in vodenje novih evidenc za potrebe javnih financ na lokalni ravni. Snovalci učnih načrtov so takrat menili, da "mesta ni mogoče izgrajevati brez kar najbolj komunalno-tehničnih, ureditvenih in zazidalnih načrtov ter geodetskih podlag in urbanističnih programov." Ta strokovnjak naj bi prevzemal organizacijo nalog urbanističnega planiranja ter izdelavo geodetskih podlag in za gradbeno projektiranje na področju nizkih zgradb (ceste, hidrotehnika).

Z reorganizacijo študija geodezije v šolskem letu 1972/73 je Geodetsko-komunalni oddelek postal spet Oddelek za geodezijo, Inštitut za komunalno gospodarstvo se je pripojil Oddelku za gradbeništvo in študij komunalne smeri se je oblikoval v okviru študija gradbeništva. V tem času se je ustanavljal tudi interdisciplinarni podiplomski študij urbanističnega in prostorskega planiranja, pri katerem je prof. dr. Tone Klemenčič aktivno sodeloval, saj je menil, da je stanovanjsko-komunalno gospodarstvo pomemben del prostorskega in urbanističnega planiranja.

Iz naštetega je razvidno, da delo prof. Klemenčiča odlikuje predvsem odkrivanje novih študijskih in raziskovalnih področij, nepretrgano in vztrajno raziskovalno in strokovno delo, akademska drža, vzgoja novih kadrov ter vztrajanje na načrtani poti.

Prof. Klemenčič je pred dobrimi štiridesetimi leti utemeljil komunalno gospodarstvo kot samostojno znanstveno in strokovno področje. Pot za uveljavitev tega področja ni bila brez ovir, vendar jih je s svojim znanjem, razgledanostjo in povezavo s tujino z lahkoto premagoval. Revolucionarna za tiste čase je bila uveljavitev družboslovnih vsebin v študijske programe tehniških fakultet, kar je pri nekaterih profesorjih zbuvalo odpor, danes pa je povsem logično in normalno, da tehniko obogatimo s družboslovnimi, ekonomskimi, organizacijskimi in podobnimi vedami. Prof. Klemenčič je bil in bo ostal v naših očeh vizionar, ki je našel zagovornike, da je lahko uveljavil novo področje komunalnega gospodarstva.

Že v petdesetih letih se je prof. Klemenčič izpopolnjeval na nekaterih ekonomskih inštitutih v ZR Nemčiji, v šestdesetih letih je že sodeloval kot

gostujoči profesor na Dunaju, v Berlinu, Leipzigu, Budimpešti in vedno znova prinašal novitete v Slovenijo. Takratni študentje smo ga imeli za pravega svetovljana.

Poleg pedagoškega dela, ki ga je nadvse vestno opravljal, smo ga srečevali tudi na pomembnih vodstvenih funkcijah na takratnem FAGG-u. Bil je predstojnik geodetsko-komunalnega oddelka, prodekan in dekan FAGG-a.

Da ob vodstvenih funkcijah ni zanemarjal znanstvenega in strokovnega dela, priča njegova bibliografija, ki obsega čez 50 samostojnih del in čez 70 znanstvenih in strokovnih člankov. O njegovi izjemni energiji, volji in moči pričajo tudi naslednji podatki: po upokojitvi je napisal še štiri knjige, zadnjo celo pred štirimi leti, vodil komisijo za dolgoročni program ekonomske stabilizacije na področju stanovanjskega in komunalnega gospodarstva pri takratnem predsedstvu SFRJ.

Za svoje delo je prof. Klemenčič prejel številna priznanja in odlikovanja, naj naštejem najpomembnejša med njimi:

- red zaslug za narod s srebrnimi žarki,
- medaljo zaslug za narod,
- red zaslug II. Stopnje,
- zlato plaketo Zveze ekonomistov Slovenije,
- priznanje Zveze komunalnih skupnosti,
- priznanje Avstrijske zveze za prometne znanosti ...

Ko se za vedno poslavljamo od prof. Klemenčiča, se zahvaljujem za njegov prispevek k razvoju znanosti in ugledu, h kateremu je pripomogel, da se je tako gradbeni kot geodetski strokovnjak uveljavil na področjih, ki jih je razvijal in verjel, da jih vsaka sodobna družba potrebuje. Zahvala gre tudi njegovi družini, da ga je podpirala v vseh prizadevanjih na področju znanstvenega in strokovnega dela.

Ne zgolj njegovo znanstveno in strokovno delo, tudi njegovi vzgojni prijemi, njegova drža, videz in urejenost, vse to je na nas, njegove učence, izredno pozitivno vplivalo, zato mu gre posebna zahvala tudi v imenu velikega števila študentov različnih usmeritev. Njegova dela nam ostajajo na knjižnih policah in na ta način tudi druženje z njim.

Ohranili ga bomo v najlepšem spominu.

Dr. Anton Prosen